

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

доцент Ірина ФЕДІВ

“ 31 ” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ

спеціальність 274 «Автомобільний транспорт»

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Львів 2023

Робоча програма із дисципліни «*Основи економіки*» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОП «*Автомобільний транспорт*» спеціальності 274 «*Автомобільний транспорт*».

Розробник: Сиротюк Г.В., к.е.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки

Протокол № 1 від 28.08.23р.

Завідувач кафедри _____ економіки _____

(підпис)

(Георгій ЧЕРЕВКО)

(ім'я та прізвище)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій

Протокол № 1 від 01.09.23р.

Голова методичної комісії факультету механіки, енергетики та інформаційних технологій

(підпис)

(Степан КОВАЛИШИН)

(ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти,

Галузь знань 27 – транспорт

(шифр і назва)

Спеціальності 274 «Автомобільний транспорт»

Освітня програма «Автомобільний транспорт»

(шифр і назва)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Характеристика навчальної дисципліни:

Обов'язкова

Кількість кредитів – 4

Загальна кількість годин – 120

Вид контролю: залік

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 3

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 53,8 %

для заочної форми навчання – 15,4 %

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Особливості економічної діяльності автотранспортних підприємств

1. Підприємство автомобільного транспорту як суб'єкт економічних відносин.
2. Класифікація підприємств автомобільного транспорту. Аналіз попиту та пропозиції на автомобільний транспорт.
3. Ринкові структури та їх вплив на автомобільну галузь (конкуренція, монополія, олігополія).
4. Виробнича програма підприємств автомобільного транспорту.
5. Системний підхід: сутність, мета, принципи, правила застосування.

Тема 2. Основні засоби підприємств автомобільного транспорту та їх використання

1. Основні засоби підприємства: сутність, структура, види.
2. Облік і оцінювання основних засобів підприємства.
3. Знос і амортизація основних засобів.
4. Показники ефективності використання основних засобів.

Тема 3. Оборотні засоби підприємств автомобільного транспорту

1. Сутність, склад і структура оборотних засобів.
2. Джерела формування оборотних засобів.
3. Нормування витрат матеріальних ресурсів.

4. Показники та шляхи ефективного використання оборотних коштів підприємства.

Тема 4. Трудові ресурси автотранспортного підприємства та організація оплати праці

1. Характеристика персоналу підприємства.
2. Поняття, суть і показники продуктивності праці.
3. Сутність, принципи, форми і системи оплати праці.
4. Мотивація трудової діяльності працівників: види, фактори і методи.
5. Особливості управління персоналом на підприємствах автомобільного транспорту.

Тема 5. Витрати підприємств автомобільного транспорту і собівартість перевезень. Основи ціноутворення на транспортні послуги

1. Поняття і класифікація витрат підприємства.
2. Планування собівартості перевезень на автотранспортних підприємствах.
3. Калькуляція собівартості перевезень.
4. Особливості ціноутворення на підприємствах автомобільного транспорту.

Тема 6. Інноваційні та інвестиційні процеси на підприємствах автомобільного транспорту

1. Сутність, структура і класифікація інвестицій.
2. Економічна ефективність інвестицій та її показники.
3. Інноваційні процеси на підприємствах автомобільного транспорту.
4. Економічна ефективність нововведень на підприємстві.
5. Виклики сталого розвитку в автомобільній галузі.

Тема 7. Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства

1. Характеристика фінансово-економічної діяльності підприємства.
2. Формування доходів і прибутку підприємства.
3. Рентабельність господарської діяльності автотранспортного підприємства.
4. Показники оцінки фінансового стану підприємства.

Тема 8. Основи системи обліку та звітності автотранспортних підприємств

1. Сутність, види та методи бухгалтерського обліку.
2. Система оподаткування. Прямі та непрямі податки.
3. Порядок обліку та документування перевезень автомобільним транспортом.
4. Звітність автотранспортних підприємств.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Рік підготовки 3 Семестр 5						Рік підготовки 3 Семестр 5					
Тема 1.	15	2	2	-	-	11	15	-	-	-	-	15
Тема 2.	15	2	4	-	-	9	15	2	2	-	-	11
Тема 3.	15	2	4	-	-	9	15	2	2	-	-	11
Тема 4.	15	2	4	-	-	9	15	-	-	-	-	15
Тема 5.	15	2	4	-	-	9	15	2	2	-	-	11
Тема 6.	15	1	4	-	-	10	15	-	-	-	-	15
Тема 7	15	1	4	-	-	10	15	2	2	-	-	11
Тема 8	15	2	2	-	-	11	15	-	-			15
Разом	120	14	28			78	120	8	8			104

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Особливості економічної діяльності автотранспортних підприємств	4	-
2	Основні засоби підприємств автомобільного транспорту та їх використання	4	2
3	Оборотні засоби підприємств автомобільного транспорту	4	2
4	Трудові ресурси автотранспортного підприємства та організація оплати праці	4	-
5	Витрати підприємств автомобільного транспорту і собівартість транспортної роботи. Основи ціноутворення на транспортні послуги.	4	2
6	Інноваційні та інвестиційні процеси на підприємствах автомобільного транспорту	4	-
7	Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства	4	2
8	Основи системи обліку та звітності автотранспортних підприємств	2	-

5. Теми і завдання винесені на самостійне вивчення

№ з/п	Назва теми
1	Особливості економічної діяльності автотранспортних підприємств. 1. Розкрийте сутність підприємництва. 2. Назвіть основні види діяльності підприємства.

	3. Назвіть складові внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства.
2	Основні засоби підприємств автомобільного транспорту та їх використання. 1. Назвіть методи нарахування амортизації основних засобів. 2. Що таке моральне спрацювання основних засобів? 3. Назвіть стадії відтворення основних засобів підприємства.
3	Оборотні засоби підприємств автомобільного транспорту. 1. Які елементи формують склад фондів обігу підприємства? 2. Дайте характеристику кругообігу оборотних засобів на підприємстві. 3. Назвіть показники ефективності використання оборотних засобів і подайте методику їх визначення.
4	Трудові ресурси автотранспортного підприємства та організація оплати праці. 1. Назвіть прямі і непрямі показники продуктивності праці. 2. Що таке ефективність праці? 3. Від яких чинників залежить рівень продуктивності праці?
5	Витрати підприємств автомобільного транспорту і собівартість транспортної роботи. Основи ціноутворення на транспортні послуги. 1. Назвіть елементи витрат і подайте їх класифікацію. 2. Вкажіть на особливість визначення собівартості транспортних робіт. 3. Які основні напрями вдосконалення ціноутворення? 4. Охарактеризуйте ринковий підхід до ціноутворення.
6	Інноваційні та інвестиційні процеси на підприємствах автомобільного транспорту. 1. Назвіть джерела інвестицій. 2. Подайте аналіз і оцінку ризику інвестування інноваційного проєкту на підприємствах автомобільного транспорту. 3. Охарактеризуйте інноваційну діяльність підприємства. 4. Хто є суб'єктами та що є об'єктами інноваційної діяльності?
7	Фінансово-економічні результати та ефективність діяльності підприємства. 1. Охарактеризуйте прибуток і рентабельність, як узагальнюючі показники ефективності. 2. Назвіть показники фінансового стану автотранспортних підприємств. 3. Назвіть напрями використання прибутку підприємством.
8	Основи системи обліку та звітності автотранспортних підприємств 1. Розкрийте сутність управлінського та технологічного обліку. 2. Назвіть види звітності автотранспортних підприємств. 3. Розкрийте сутність збору за першу реєстрацію транспортного засобу.

6. Індивідуальні завдання

-

7. Методи навчання

1. Словесні методи (розповідь, пояснення, бесіда, лекція.)

2. Наочні методи

- ілюстрація (таблиці, рисунки тощо);
- демонстрація PowerPoint слайдів.

3. Практичні методи: практичні роботи, реферати.

8. Методи контролю:

1. Усне опитування: фронтальне, індивідуальне.

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка: рішення задач із інтелектуального аналізу даних, контрольна робота.

3. Практична перевірка: виконання практичних робіт, рішення ситуаційних завдань.

4. Стандартизований контроль: тести, контрольна робота.

Види контролю: поточний контроль, проміжна атестація, підсумковий контроль.

9. Результати навчання

У результаті засвоєння окремих тем із дисципліни «Економіка автотранспортних підприємств» здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти набувають знання, уміння та компетентності, що відповідають вимогам ОП «Автомобільний транспорт» спеціальності 274 «Автомобільний транспорт».

Індекс в матриці ОПП	Програмні компоненти
ЗК04	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК08	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
ЗК11	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ФК06	Здатність розробляти з урахуванням безпекових, економічних, екологічних та естетичних параметрів технічні завдання і технічні умови на проектування об'єктів автомобільного транспорту, його систем та окремих елементів; складати плани розміщення устаткування, технічного оснащення та організації робочих місць, розраховувати завантаження устаткування та показники якості технологічних процесів.
ФК07	Здатність аналізувати технологічні процеси експлуатації, обслуговування й ремонту об'єктів автомобільного транспорту як об'єкта управління, застосовувати експертні оцінки для вироблення управлінських рішень щодо подальшого функціонування підприємства, забезпечувати якість його діяльності.
ФК12	Здатність організувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, технологічного) роботи об'єктів та систем автомобільного транспорту, здійснювати адміністративне діловодство, документування та управління якістю.
ПРН1	Мати концептуальні наукові та практичні знання, необхідні для

	розв'язання спеціалізованих складних задач автомобільного транспорту, критично осмислювати відповідні теорії, принципи, методи і поняття.
ПРН5	Розв'язувати задачі формування трудових ресурсів та професійного розвитку персоналу; виявляти резерви підвищення ефективності праці співробітників об'єктів автомобільного транспорту.
ПРН6	Приймати ефективні рішення, аналізувати і порівнювати альтернативні варіанти з урахуванням цілей та обмежень, питань забезпечення якості, а також технічних, економічних, законодавчих та інших аспектів.
ПРН21	Організовувати дію системи звітності та обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) роботи об'єктів та систем автомобільного транспорту.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота (разом 100 балів) Основи економіки								Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
8	14	14	14	14	14	14	8	

T1, T2 ... T12 – теми

11. Методичне забезпечення

Підручники, навчальні посібники; методичні рекомендації до практичних занять; текстові та електронні варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів.

1. Сиротюк Г.В. Основи економіки. Методичні рекомендації до виконання практичних робіт та самостійної роботи для студентів ОС «Бакалавр» спеціальності 274 «Автомобільний транспорт». Львів: ЛНУП. 2023. 44 с.

2. Сиротюк Г.В. Основи економіки. Методичні рекомендації для самостійного вивчення матеріалу і виконання контрольної роботи студентами ННІ ЗПО ОС «Бакалавр» зі спеціальності 274 «Автомобільний транспорт». Львів: ЛНАУ, 2023. 28 с.

12. Рекомендована література

Базова

1. Дмитрієв І.А. Економіка підприємств автомобільного транспорту: навчальний посібник для самостійної роботи та поточного контролю знань студентів закладів вищої освіти / І.А. Дмитрієв, О.С. Іванілов, І.Ю. Шевченко., І.М. Кирчата Харків: ФОП Бровін О.В., 2018. 308 с.

2. Іванілов О.С. Економіка підприємств автомобільного транспорту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / О.С. Іванілов, І.А. Дмитрієв, І.Ю. Шевченко. Харків: ФОП Бровін О.В., 2017. 632 с.

Допоміжна

3. Горбонос Ф. В., Черевко Г. В., Павленчик Н. Ф., Павленчик А. О. Економіка підприємства : підручник. Київ: Знання, 2010. 463с.

4. Мельнік Л.Г. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ.: Ліра, 2015. 876с.

5. Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. Економіка і організація виробництва: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за технічними та інженерними спеціальностями. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с.

6. Петрович І. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М. Економіка та фінанси підприємства: підручник. Львів, 2014. 408 с.

7. Сиротюк Г.В. Стійкий розвиток регіональної економіки в умовах соціально-економічних пріоритетів. *Вдосконалення фінансово-кредитного механізму забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору економіки, сільських територій України та країн V-4: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 02 червня 2022 р., 2022. С.188-190.*

8. Сиротюк Г. В. Оцінка ефективності використання основних фондів у сільськогосподарських підприємствах // *Perspectives of world science and education. Abstracts of the 6th International scientific and practical conference.* CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2020. P. 766-771.

9. Сиротюк Г.В. Особливості формування стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 22-23 березня 2022 р. Ч. 1.* Львів: ЛНУП, 2022. С.222-224.

10. Сиротюк Г. Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств. *Вісник Львівського національного університету природокористування : економіка АПК.* 2022. № 29. С.72-80.

11. Сиротюк Г. Активізація інноваційно-інвестиційної діяльності аграрного сектору економіки як важливий чинник забезпечення конкурентоспроможності країни. *Інноваційно-інвестиційний механізм забезпечення конкурентоспроможності країни : колективна монографія / За заг. ред. О. Л. Гальцової.* Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2022. С.109-124. DOI:<https://doi.org/10.36059/978-966-397-255-8-6>.

12. Сиротюк Г. В., Сиротюк С. В. Циркулярна економіка як альтернативна модель досягнення цілей сталого розвитку. *Циркулярна економіка: як новий спосіб господарювання в умовах цифрової трансформації.* Колективна монографія. За науковою ред. к.е.н., доц. Татомир І.Л., к.е.н., доц. Квасній Л.Г. Трускавець: ПОСВІТ. 2021. 124 с. С.37-46.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.

2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет:

1. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Урядового порталу. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». URL: <http://www.ukurier.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>

8. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>

9. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://icps.com.ua/>

10. Всесвітній економічний форум. URL: <https://www.weforum.org/>

11. ЮНЕСКО (UNESCO) – Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). URL: <https://unesco.mfa.gov.ua/pro-yunesko>.